

Riksbankens finansmarknadsstatistik FMR 2011 FM5001

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
A Administrativa och legala uppgifter	3
A.1 Ämnesområde	3
A.2 Statistikområde	3
A.3 SOS-klassificering	3
A.4 Statistikansvarig	3
A.5 Statistikproducent	3
A.6 Uppgiftsskyldighet	3
A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	4
A.8 Gallringsföreskrifter	4
A.9 Internationell reglering	4
9.1 EU-reglering	4
9.2 Övrig internationell reglering	5
A.10 Syfte och historik	5
A.11 Statistikanvändning	7
A.12 Uppläggning och genomförande	7
A.13 Internationell rapportering	8
A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar	9
B Kvalitetsdeklaration	9
B.0 Inledning	9
B.1 Innehåll	10
1.1 Statistiska målstorheter	10
1.2 Fullständighet	14
B.2 Tillförlitlighet	15
2.1 Tillförlitlighet totalt	15
2.2 Osäkerhetskällor	15
2.3 Redovisning av osäkerhetsmått	16
B.3 Aktualitet	17
3.1 Frekvens	17
3.2 Framställningstid	17
3.3 Punktlighet	17
B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet	17
4.1 Jämförbarhet över tiden	17
4.2 Jämförbarhet mellan grupper	19
4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik	20

B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	20
5.1	Spridningsformer	20
5.2	Presentation	20
5.3	Dokumentation	20
5.4	Tillgång till primärmaterial	21
5.5	Upplysningstjänster	21

A Administrativa och legala uppgifter

A.1 Ämnesområde

Finansmarknad.

A.2 Statistikområde

Allmän statistik.

A.3 SOS-klassificering

Produkten ingår ej i Sveriges officiella statistik.

A.4 Statistikansvarig

<i>Myndighet/organisation:</i>	Sveriges riksbank
<i>Postadress:</i>	Avdelningen för penningpolitik 103 37 STOCKHOLM
<i>Besöksadress:</i>	Brunkebergstorg 11
<i>Kontaktperson:</i>	Maria Eriksson
<i>Telefon:</i>	08-787 00 00
<i>Telefax:</i>	08-21 05 31
<i>E-post:</i>	fornamn.efternamn@riksbank.se

A.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statistiska centralbyrån Enheten för betalningsbalans- och finansmarknadsstatistik
<i>Postadress:</i>	Box 24 300, 104 51 STOCKHOLM
<i>Besöksadress:</i>	Karlavägen 100
<i>Kontaktperson:</i>	Daniel Hansson/Anders Nyberg
<i>Telefon:</i>	08-506 940 00
<i>Gruppteleson Finansmarknadsstatistik:</i>	08-506 948 34
<i>Telefax:</i>	08-661 52 61
<i>E-post:</i>	fornamn.efternamn@scb.se
<i>Grupp-E-post Finansmarknadsstatistik:</i>	fmr@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt 6 kap. 9§ lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank (Riksbanken).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

Statistiksekretessen regleras i 24 kap. 8§ sekretesslagen (2009:400) och innebär i huvuddrag att statistikuppgifter som kan hänföras till ett enskilt institut inte får lämnas ut.

A.8 Gallringsföreskrifter

Riksbanken är ansvarig för arkivering enligt tillämpliga arkivbestämmelser. SCB förbereder för arkivering och överlämnar årligen material som ska arkiveras till Riksbanken. Grunddata och andra register bevaras digitalt och konverteras av SCB till det format som Riksarkivet fastställt. Ifyllda blanketter och annat primärmaterial som tillhör uppdraget skall på Riksbankens begäran gallras av SCB i enlighet med gällande arkivbestämmelser. Erfordras Riksarkivets tillstånd till gallringen skall detta inhämtas av Riksbanken. Publikationer och lämnade rapporter bevaras på papper och överlämnas till Riksbanken. Metod- och systemdokumentation bevaras enligt SCB:s rutiner. Riksbanken diarieför handlingar rörande Riksbankens finansmarknadsstatistik (FMR) och ansvarar för arkivering av dessa.

Det innebär bl.a. att

- pappersblanketter kan gallras så fort data förts över till SCB:s datasystem för Riksbankens finansmarknadsstatistik (det s.k. FMR-systemet). Övrigt s.k. primärmaterial, dvs. gamla versioner av indata i FMR, ska sparas i FMR-systemet minst två år,
- senaste versionen av indata på institutnivå per period (s.k. grunddata) ska arkiveras digitalt av SCB och levereras till Riksbanken, som sparar dessa uppgifter för "all framtid".

Därutöver har SCB i samråd med Riksbanken beslutat att

- standardiserade leveransvariabler/leveranser arkiveras digitalt och lämnas till Riksbanken, som sparar dem för "all framtid".

Dessutom skall varje institut som lämnar uppgifter elektroniskt spara en undertecknad kopia av rapporten i läsbar form i minst två år efter utgången av den rapportperiod som uppgiften avser. Även kopior av rättelser och andra ändringar av lämnade uppgifter som institutet gör skall undertecknas och sparas i minst två år. Detta i enlighet med Riksbankens föreskrifter och allmänna råd RBFS 2010:1.

A.9 Internationell reglering

9.1 EU-reglering

Finansmarknadsstatistik avseende monetära finansinstitut regleras av Council Regulation (EC) No 2533/98 of 23 November 1998 - concerning the collection of statistical information by the European Central Bank (ECB).

Statistik rörande konsoliderade balansräkningar för monetära finansinstitut (MFI) regleras i förordning ECB/2001/13. I november år 2007 uppdaterades ECB/2001/13 med ECB/2007/18. Bakgrunden är nya medlemsländer i EU och

EMU, hantering av institut för elektroniska pengar och hantering av vissa aktier emitterade av MFI. ECB/2001/13 ersattes under år 2010 av ECB/2008/32 vilket innebar en utökning av den statistik som samlas in.

Statistik över räntesatser som tillämpas av monetära finansinstitut på inlåning och utlåning regleras i förordning ECB/2001/18. Förordningen uppdaterades under år 2010 med ECB/2009/7 vilket innebar en utökning av den statistik som samlas in. Detta gjordes i samband med att ECB/2008/32 trädde i kraft.

Sverige har till följd av de uppdaterade författningarna rörande MFI och MIR (räntestatistik) ändrat insamlingen av uppgifter från och med rapporteringen avseende september år 2010 vilket var ett kvartal senare än för EMU-länder.

Annan finansmarknadsstatistik regleras i riktlinje ECB/2007/9 som har uppdaterats genom ECB/2008/31 och ECB/2009/23.

9.2 Övrig internationell reglering

Rapport över Utländska Tillgångar och Skulder (RUTS) regleras i BIS (Bank for International Settlements) Guidelines to the international consolidated banking statistics (Nov 2006) samt BIS Guidelines to the international locational banking statistics (Nov 2006), båda uppdaterade per december 2008.

Derivatstatistik regleras i Bank for International Settlements (BIS) "Guidelines for semi-annual OTC derivatives statistics" som BIS skickar ut inför varje statistikomgång.

Statistiken avseende Special Data Dissemination Standards (SDDS) regleras i International Monetary Funds (IMF) "Guide to the Special Data Dissemination Standard".

A.10 Syfte och historik

Riksbanken har sedan lång tid tillbaka tagit fram statistik över svenska monetära finansinstitut (MFI) och de finansiella marknaderna, s.k. finansmarknadsstatistik. Per mars 2003 tog SCB över insamling och produktion av finansmarknadsstatistiken på uppdrag av Riksbanken. Överflyttning av räntestatistiken skedde dock först per juni 2004. Uppgifterna samlas i huvudsak in månadsvis. Vissa uppgifter insamlas endast kvartals-, halvårs- eller årsvis.

Statistiken ger en bild av den övergripande strukturen av

- MFI:s tillgångar och skulder
- utvecklingen av penningmängd och kreditgivning (in- och utlåning)
- in- och utlåningsräntor
- värdepappersmarknaden
- land- och valutafördelning av utländska tillgångar och skulder
- OTC-derivat

Från juni 1977 t.o.m. december 1994 producerades balansräkningsstatistik av SCB på uppdrag av Finansinspektionen (tidigare Bankinspektionen). Därefter

övertogs produktionen av Riksbanken under perioden januari 1995 till februari 2003. Sedan mars 2003 produceras den av SCB.

Fr.o.m. juni 2004 ingår uppgifter om omvärderingar i balansräkningsstatistiken.

För att anpassa den svenska insamlingen till nya krav från ECB och önskemål från andra användare har blankettinnehållet setts över under år 2008 och 2009. Ett led i detta har också varit att identifiera delar som kan tas bort för att hålla uppgiftslämnarbördan nere. Nya blanketter infördes från rapporteringen avseende september 2010. I samband med detta har innehållet i Finansmarknadsstatistiken setts över inför publiceringen avseende september 2010. Dispositionen i publikationen är i stort densamma som tidigare. Däremot har förändringar genomförts för tabeller, diagram och metoddelar. Vissa tabeller och diagram är helt nya medan andra är förändrade eller borttagna.

Uppgifter om bostadsinstitutens upplåning har samlats in av Riksbanken från år 1989. Blanketten upphör efter rapporteringen per augusti 2010, men vissa uppgifter förs över till den nya MFI-rapporten som börjar gälla per september 2010.

Uppgifter om certifikatprogram på den svenska marknaden har samlats in sedan december 1985, obligations- och förlagslåneemissioner sedan januari 1996. Fr.o.m september 2010 förs uppgifterna samman till en ny rapport som ska rapporteras av samtliga MFI-institut med tillstånd att emittera eller medverka vid emissioner av värdepapper.

Uppgifter om individuellt pensionssparande (IPS) har samlats in sedan år 1994. IPS är ett långsiktigt sparande med rätt till skatteavdrag som regleras i Lag om individuellt pensionssparande (1993:931). IPS utgör en liten del av pensionssparandet i Sverige.

Vissa uppgifter i rapportering av utländska tillgångar och skulder (RUTS) har samlats in från banker sedan år 1978. Statistiken har under 80-talet utvecklats med uppdelningar på länder och valutor. Fr.o.m. juni 2005 utökades den konsoliderade rapporten med fördelning på slutlig risk. Landfördelningen struktureras om och rapporterade institut utökas till att omfatta samtliga MFI med betydande positioner mot utlandet.

Uppgifter till BIS derivatstatistik har samlats in sedan år 1998. Per december 2004 utökades den med Credit Default Swaps (CDS) med nedbrytningar på rating, löptid och underliggande instrument. Under år 2010 genomfördes undersökningen BIS Triennial Survey avseende derivat. Den genomförs vart tredje år. Fr.o.m. rapporteringen avseende juni 2011 utökas CDS-delen i rapporten med bl.a. nedbrytningar på fler sektorer och motparterländer.

Riksbankens tillgångar och skulder (ECB BSI NCB) samlas in och levereras till ECB fr.o.m. år 2004.

Statistik över in- och utlåningsräntor som Sveriges riksbank tidigare samlat in, lades fr.o.m. juni 2004 över på SCB. Per september 2005 genomgick statistiken

en större förändring. Populationen utökades med ett statistiskt urval av kommun- och företagsfinansierande institut samt finansbolag. Ett nytt rapportformulär (MIR) togs fram och räntan mäts som överenskommen årlig ränta. För att anpassa den svenska insamlingen till nya krav från ECB och krav och önskemål från andra användare har blankettinnehållet setts över under år 2008 och 2009. Ett led i detta har också varit att identifiera delar som kan tas bort för att hålla uppgiftslämnarbördan nere. I Sverige infördes den nya blanketten avseende september 2010. I samband med detta sågs innehållet i Finansmarknadsstatistiken över inför publiceringen avseende september 2010.

Uppgifter om icke monetära värdepappersbolags (del av Other Financial Institutions, OFI) tillgångar och skulder samlas in på uppdrag av Finansinspektionen och fr.o.m. år 2004 levereras dessa till ECB.

Finansiella strukturindikatorer (SSI) levereras till ECB fr.o.m. år 2004.

Tidigare hade kreditaktiebolag och finansbolag olika lagstiftningar, men fr.o.m. den 1 januari 1994 infördes lagen om kreditmarknadsbolag, vilken omfattar bolag som tidigare var kreditaktiebolag eller finansbolag. Den 1 juli 1997 ersattes denna av lagen om finansieringsverksamhet, varvid även ekonomiska föreningar gavs möjlighet att bedriva finansieringsverksamhet. Benämningen kreditmarknadsbolag ersattes härmed med kreditmarknadsföretag.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken har ett stort användningsområde och många användare. Statistiken utgör bl.a. ett viktigt underlag i SCB:s finans- och nationalräkenskaper. Riksbanken använder statistiken för att följa utvecklingen på kapital-, valuta- och kreditmarknaderna. Europeiska Centralbanken (ECB) och Bank for International Settlements (BIS) är också stora användare av statistiken liksom forskare, journalister och studenter. Därutöver används statistiken av branchorganisationer och de rapporterade instituten själva för bl.a. marknadsanalyser.

A.12 Uppläggning och genomförande

Balansräknings- och emissionsstatistik redovisas månadsvis. Statistiken bygger på uppgifter hämtade ur MFI-blanketten, emissionsrapporterna och som regleras av Riksbankens författningssamling RBFS 2010:1.

MFI-blanketten lämnas in månadsvis av de institut som tillsammans har en balansomslutning som uppgår till minst 95 procent av de rapporteringsskyldiga institutens sammanlagda balansomslutning. De övriga instituten (de som tillsammans har en balansomslutning som uppgår till maximalt 5 procent av de rapporteringsskyldiga institutens sammanlagda balansomslutning) delas upp i kvartals- respektive årsrapportörer. De institut som står för 4,5 procent av den sammanlagda balansomslutningen rapporterar kvartalsvis, medan resterande del av populationen (0,5 procent) rapporterar årsvis. Rapporterna från kvartals- och årsrapportörer imputeras mellanliggande månader för att få jämförbara värden. Avgränsningen mellan 95 procent (månadsvis), 4,5 procent (kvartalsvis) och 0,5 procent (årsvis) avgörs för varje kalenderår med hänsyn till förhållandena den 30 september närmast föregående år.

MIR (räntestatistik) samlas in månadsvis från ett representativt urval av större MFI. Rapporteringen regleras i RBFS 2010:1.

RBFS 2010:1 började gälla från september 2010. I samband med detta publicerades också uppdaterade riktlinjer för rapporteringen av MFI- och MIR-blanketten. Flera förtydliganden har gjorts i RBFS och riktlinjerna, bl.a. avseende löptid på utlåning och referenstid för nya avtal i räntestatistiken. RBFS slår också fast att ut- och inlåning ska rapporteras till nominella belopp och att upplupna räntor och derivat inte ska redovisas tillsammans med underliggande instrument. Definitionen på kontokortkrediter och betalkortsfordringar är också ändrad från att tidigare ha utgått från typ av kort till att nu styras av vid vilket tillfälle skulden betalas och om ränta utgår eller ej. En rad uppgifter har lagts till i rapporten. Det gäller bl.a. syndikerade lån, köpta och sålda lån, administrering av lån åt värdepapperiseringsinstitut (FVC) och överförbar inlåning.

RIPS- (Rapportering av individuellt pensionssparande) och RUTS-statistiken redovisas kvartalsvis. RIPS rapporteras av pensionssparinstitut, dvs. institut med Finansinspektionens tillstånd att bedriva pensionssparverksamhet såsom banker, värdepappersbolag och utländska värdepappersföretag med filial i Sverige. RUTS rapporteras av svenskägda MFI (inklusive dotterbolag och filialer verksamma i utlandet) samt utlandsägda MFI verksamma i Sverige med betydande positioner mot utlandet. RUTS-populationen ses över per september varje år. Rapporteringen av RIPS och RUTS regleras i RBFS 2010:1.

Derivatstatistiken samlas in halvårsvis från de fyra storbankerna på grupp nivå, dvs. inklusive dotterbanker och filialer i utlandet, för BIS räkning. Vart tredje år genomför BIS en större global undersökning, Triennial Survey.

Uppgifterna till SSI-statistiken samlas in och levereras en gång per år till ECB. De avser finansinstitut, försäkringsföretag och pensionsinstitut och regleras i ECB/2007/9.

Därutöver inhämtas vissa uppgifter från Riksgäldskontoret, Riksbanken, Finansinspektionen samt annan ekonomisk statistik från SCB.

All statistik samlas in elektroniskt via FMR-systemet. Statistiken är en snabbstatistik, vilket innebär att SCB kan göra revideringar av värden i efterhand. Statistiken innehåller inga bokslutsdispositioner, vilket gör att uppgifterna inte blir fullt jämförbara med den statistik som bygger på uppgifter som lämnas efter bokslut. Vissa särbestämmelser kan också göra att redovisning och statistik inte helt överensstämmer.

A.13 Internationell rapportering

Till ECB levereras månadsvis och kvartalsvis balansräkningsstatistik för MFI (ställnings- och förändringsvärden) enligt ECB:s förordning ECB/2008/32 (år 2010 ersatte denna ECB/2001/13). Månadsvisa leveranser av emissioner, kvartalsvisa leveranser av balansräkningsstatistik för OFI och årsvisa leveranser av strukturindikatorer sker enligt ECB:s guideline ECB/2007/9 som har

uppdaterats genom ECB/2008/31 och ECB/2009/23. Räntestatistiken levereras månadsvis enligt förordning ECB/2001/18 som uppdaterades under år 2010 med ECB/2009/7. Leveranser sker elektroniskt via GESMES-filer¹.

I leveransen till ECB ingår uppgifter som ECB vidarebefordrar månadsvis till IMF som underlag till International Financial Statistics (IFS). Uppgifter till IMF:s SDDS-statistik levereras till Riksbanken i Excelformat via e-post och publiceras på Riksbankens hemsida. SDDS-rapporteringen sker enligt IMF:s ”Guide to the Special Data Dissemination Standard”.

Till OECD levereras månadsvis penningmängdsuppgifter i Excelformat .

Rapporteringen till IMF och OECD grundar sig på en överenskommelse med Riksbanken.

Till BIS levereras kvartalsvis uppgifter om utländska tillgångar och skulder enligt BIS Guidelines to the international consolidated banking statistics (Nov 2006) samt BIS Guidelines to the international locational banking statistics (Nov 2006)), båda uppdaterade per december 2008. BIS får också halvårsvis uppgifter om OTC-derivat enligt BIS ”Guidelines for semi-annual OTC derivatives statistics. Under år 2010 skickades uppgifter om BIS Triennial Survey avseende derivat. Den genomförs vart tredje år. Leveranser sker elektroniskt via filformatet GESMES.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Ett projekt för översyn av RUTS-rapporteringen kommer att startas under hösten år 2011.

Under år 2012 genomförs undersökningen BIS Triennial Survey avseende derivat. Den genomförs vart tredje år.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Sveriges riksbank (Riksbanken) har sedan lång tid tillbaka tagit fram statistik över svenska monetära finansinstitut (MFI) och de finansiella marknaderna, s.k. finansmarknadsstatistik. Statistiken är en snabbstatistik och uppgifterna samlas i huvudsak in månadsvis. Vissa uppgifter samlas dock in kvartals- halvårs- eller årsvis. Uppgifterna avser ställningsvärden, räntesatser och förändringsvärden.

Statistiken ger en bild av den övergripande strukturen av

- MFI:s tillgångar och skulder
- utvecklingen av penningmängd och kreditgivning (in- och utlåning)
- in- och utlåningsräntor

¹ GESMES (Generic Statistical Message) har utvecklats inom ramen för internationellt samarbete. Det är ett självbeskrivande format, dvs. en fil som lagras i GESMES-format innehåller sin egen beskrivning (metadata och processdata).

- värdepappersmarknaden
- land- och valutafördelning av utländska tillgångar och skulder
- OTC-derivat

Riktlinjer för produktionen är att insamlade data skall kontrolleras så långt som erfordras för att säkerställa att statistiken är tillförlitlig på den aggregerade nivån. För huvudposterna skall kvaliteten vara hög och minst motsvara de krav som ställs på den officiella statistiken. Rutinerna i insamlingen och sammanställningen av statistiken t.ex. bortfallshantering, påminnelser, m.m., skall motsvara vedertagen god statistikpraxis.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Produkten FMR har ett antal populationer. Populationerna överlappar till stor del varandra men vissa skillnader finns. De centralaste är MFI, MIR, RUTS och RIPS. Samtliga populationer presenteras närmare nedan.

MFI- populationen består av svenska² monetära finansinstitut (MFI) och deras filialer i utlandet. MFI definieras som finansiella företag med verksamhet att ta emot inlåning och/eller nära substitut till inlåning från andra än monetära finansinstitut och som för egen räkning ger krediter och/eller placerar i värdepapper. Som MFI räknas centralbanker (sektor³ 211), banker (sektor 212), bankfilialer till banker i utlandet (sektor 213), bostadsinstitut (sektor 214), andra monetära kreditmarknadsföretag (sektor 215), monetära investeringsfonder (sektor 216), monetära värdepappersbolag och fondkommissionärer (sektor 217) samt övriga monetära finansinstitut (sektor 219).

Uppgifter rörande monetära investeringsfonder har tidigare endast ingått i penningmängden men ingår fr.o.m. publiceringen per april 2009 i MFI:s balansräkningar. Historiskt ingår uppgifter fr.o.m. mars 2005 vilket innebär att balansräkningsstatistiken har reviderats från detta datum.

Riksbanken använder sig inte av samma rapportformulär som övriga MFI och när det inte särskilt påtalas avser därför MFI-populationen här MFI förutom Riksbanken⁴.

Riksbanken tillhandahåller en förteckning över de institut som räknas till MFI-populationen. I förteckningen framgår om ingående institut klassas som bank, bostadsinstitut, finansbolag eller övrigt MFI.

MIR-populationen för rapportering av in- och utlåningsräntor bestod fram t.o.m.

² Med svenska avses institut verksamma inom Sveriges gränser.

³ Sektorindelning sker enligt INSEKT 2000 = Standard för institutionell sektorindelning

⁴ Det som här benämns MFI avser alltså i huvudsak det som brukar kallas för OMFI (Other Monetary Financial Institutions), dvs. MFI förutom centralbank.

juni 2005 av samtliga bostadsinstitut samt ett urval av större svenskägda banker. Per september 2005 utökades populationen med ett urval av kommun- och företagsfinansierande institut samt finansbolag.

I **RIPS**-populationen ingår samtliga institut som innehar Finansinspektionens särskilda tillstånd att bedriva pensionssparrörelse (IPS) i Sverige.

Emissionsstatistikens population består av samtliga MFI-institut som innehar Finansinspektionens tillstånd att emittera värdepapper på den svenska marknaden för egen eller för annans räkning. Uppgifter om tillstånd återfinns på Finansinspektionens hemsida.

RUTS-populationen består av svenskägda MFI (inklusive dotterbolag och filialer verksamma i utlandet) samt utlandsägda MFI verksamma i Sverige med betydande positioner mot utlandet. Fastställandet av RUTS-poulationen utgår från institut i sektor 212 "Banker (utom centralbanker)" och deras eventuella filialer i utlandet, sektor 213 "Bankfilialer till banker i utlandet", sektor 214 "Bostadsinstitut", sektor 215 "Andra monetära kreditmarknadsföretag samt sektor 217 "Monetära värdepappersbolag och fondkommissionärer". Kontroll av populationen sker en gång per år avseende förhållandena per 30:e september.

Populationen för **OTC-Derivat** utgörs av de största inhemska instituten på derivatmarknaden, vilka i Sverige består av de fyra svenskägda storbankerna. Rapporteringen sker på grupp nivå, dvs. inklusive dotterbanker och filialer i utlandet.

Varje institut (inklusive bankfilialer till banker i utlandet) är en juridisk person med undantag för de monetära investeringsfonderna som betraktas som skatteobjekt.

Utöver ovanstående inhämtar SCB ett fåtal uppgifter från eller via följande källor:

Från Riksgäldskontoret inhämtas uppgifter om den svenska statskulden.

Från Riksbanken inhämtas deras tillgångar och skulder.

Från SCB inhämtas en totalsiffra avseende obligationer på den svenska marknaden emitterade av icke-finansiella företag och investmentbolag samt kommuners och landstings totala emitterade obligationer.

Från Finansinspektionen hämtas vissa balansräknings- och resultatposter exempelvis ränteintäkter och kreditförluster för MFI totalt. Uppgifter till strukturindikatorerna om bl.a. antal anställda och antal filialer till kreditinstitut hämtas också från Finansinspektionen.

Uppgifter om monetära investeringsfonder sammanställs utifrån de uppgifter fonderna rapporterar till Finansinspektionen och som SCB sammanställer statistik för i "Investeringsfonder, tillgångar och skulder" (FM0403).

1.1.2 Variabler

Varje statistikuppgift som instituten ska rapportera till SCB identifieras med 14 s.k. dimensionsvariabler:

1. Konto: (ställningsvärde eller förändring)
2. Kontoslag: (anger sida i balansräkningen)
3. Kontopost: (anger typ av tillgång eller skuld)
4. Löptid (typ av tidsrelaterade villkor)
5. Ändamål: (för in- och utlåning samt aktier)
6. Säkerhet (underliggande tillgång)
7. Land (där motparten befinner sig)
8. Motpart (typ av sektormotpart)
9. Valuta
10. Värdering (värderingstyp som gäller för objektet)
11. Sort (enhet som antal, summa i kronor eller liknande)
12. Uppgiftslämnare
13. År
14. Period

Varje dimensionsvariabel har en värdemängd med minst två egentliga värden (medlemmar). Dimensionsvariablerna 1-11 kan dessutom innehålla värdet "X" som betecknar "ej specificerat". Idag insamlas uppåt 40 000 kombinationer av ovanstående variabler, men i teorin är betydligt fler kombinationer tänkbara. I blanketterna som uppgiftslämnarna fyller i syns i regel inte variabelkod utan de fyller i celler efter namngivna kolumner och rader.

1.1.3 Statistiska mått

Statistiken presenteras främst i form av ställningsuppgifter i miljoner kronor, men även som räntesatser, antals- och förändringsuppgifter. Förändringsvärden beskriver summan av alla förändringar som skett från senaste rapporteringstillfället till det aktuella rapporteringstillfället och insamlas avseende vissa händelser.

Ställnings- och förändringsvärden samlas i de flesta fall in i tusental kronor och presenteras i miljontals kronor.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistiken presenteras främst utifrån en balansräkningsstruktur innehållande tillgångar och skulder vilka bryts ner på mer eller mindre finfördelade nivåer och motparter. Därutöver särredovisas in- och utlåningsräntor, individuellt pensions-sparande, derivatmarknaden, utländska tillgångar och skulder och värdepappersmarknaden.

Part (i många fall detsamma som rapporterade institut) presenteras antingen med hela populationen som en grupp eller för en eller flera speciellt intressanta institutgrupper inom populationen, t.ex. banker, bostadsinstitut och finansbolag. Avseende MFI- populationen presenteras statistiken beroende på statistikleverans antingen inklusive eller exklusive svenska instituts filialer i utlandet.

Motpart finns uppdelat per land eller landgrupp och per institutionell sektor/delsektor. Indelningarna följer INSEKT (Institutionell sektorindelning) med skillnaden att utländska motparter specificeras på olika sektorer. Vanliga landindelningar är Sverige, EMU-länder, övriga EU-länder och övriga världen. Vanliga sektorindelningar är dels MFI och dess delsektorer, dels svensk icke-MFI där exempelvis hushåll och icke-finansiella företag kan nämnas.

Tillgång eller skuld kan presenteras i enskild valuta eller valutagrupp. Vanliga enskilda valutor är svenska kronor (SEK), Euro (EUR) och amerikanska dollar (USD). Vanliga valutagrupper är inhemsk valuta, utländsk valuta och total valuta.

Även löptid och säkerhet är centrala indelningsgrunder i statistiken.

In- och utlåning är två mycket centrala poster i statistiken och exempelvis kan nämnas utlåning till svenska hushåll och icke-finansiella företag som är två av de viktigaste redovisningsgrupperna. Utlåning till hushåll och till icke-finansiella företag presenteras som stockuppgifter vid slutet av respektive månad och som specificerade parter finns banker, bostadsinstitut, finansbolag och övriga MFI. Även räntor på in- och utlåning är centrala uppgifter.

Penningmängden är ett mycket centralt redovisningsmått. År 2009 upphörde M0 som penningmängdsmått och serien återfinns nu istället under namnet "sedlar och mynt hos svensk allmänhet". Med gamla definitioner finns sedlar och mynt hos svensk allmänhet och M3 sedan år 1961. Fr.o.m. år 2006 beräknas parallellt en ny uppsättning av sedlar och mynt hos svensk allmänhet och penningmängdsmåtten M1, M2 och M3 som till stor del harmoniserats med ECB:s definitioner. Den nya penningmängden omfattar allmänhetens inlåning i alla typer av MFI och allmänhetens innehav av korta värdepapper utgivna av alla MFI. Den gamla definitionen avser endast allmänhetens innehav av bankcertifikat. Det har varit möjligt att beräkna dessa nya penningmängdsmått på ett godtagbart sätt från och med januari 1998. Innehållet i de olika penningmängdsmåtten specificeras i nedanstående tabell.

Tabell över skillnader mellan nya och gamla penningmängdsmått, instrument

Instrument	Gamla	Nya
Sedlar och mynt	Allmänhetens sedlar och mynt	Allmänhetens sedlar och mynt
Dagslån	M3	M1
Avistakonton	M3	M1
Inlåning med överrenskommen löptid upp till 2 år	M3	M2
Inlåning med överrenskommen löptid över 2 år	M3	
Inlåning med uppsägningstid upp till 3 månader	M3	M2
Inlåning med uppsägningstid över 3 månader	M3	
Repor	M3	M3
Penningmarknadsfondandelar och penningmarknadsinstrument		M3
Certifikat	M3	M3
Övriga värdepapper med löptid upp till 2 år		M3
Allemansspar	M3+	
Statsskuldväxlar	M3+	

Publiceringen av M3+ upphörde 2005.

På grund av ett ökat intresse för att kunna se hur centralbankernas extraordinära åtgärder påverkar likviditeten i ekonomin publiceras fr.o.m. april 2009 statistik över den s.k. monetära basen. Den definieras som utestående sedlar och mynt + MFI:s inlåning i Riksbanken + fordringar på Riksbanken till följd av emitterade riksbankscertifikat. Historiska uppgifter om den monetära basen finns från januari 1981.

1.1.5 Referenstider

Som referenstidpunkt för ställningsvärden gäller sista kalenderdagen i månad, kvartal, halvår eller år. Som referensperiod för förändringsvärden gäller hela perioden från föregående till nuvarande referenstidpunkt.

1.2 Fullständighet

Utifrån de ramar Riksbanksuppdraget ger kan statistiken sägas vara en relativt fullständig beskrivning av den svenska finansmarknaden. Ett undantag är ägarinformation gällande certifikat och obligationer som uppgiftslämnarna idag inte har möjlighet att lämna men som Riksbanken och andra användare av statistiken gärna skulle vilja ha. Nyutlåning finns endast tillgänglig från bostadsinstitut.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken består av ett antal totalundersökningar, vilket innebär att urvalsfel inte förekommer. Det är dock mycket svårt att veta om samtliga uppgifter är korrekt ifyllda, trots att flera kontroller utförs. Exempelvis kan en inskickad balansräkning gå ihop även om inrapporterade siffror inte är korrekt ifyllda. Detsamma gäller bruttoförändringar under perioden etc. För att minimera felrapportering har Riksbankens föreskrifter och allmänna råd (RBFS) samt kompletterande riktlinjer, som finns för varje blankett, utarbetats i samråd med rapporterande institut. Blanketter och riktlinjer anpassas kontinuerligt för att fånga upp institutionsförändringar och förändringar på redovisningsområdet. Även detta arbete görs i samråd med rapporterande institut.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Balansräkningsstatistiken är en totalundersökning och urval tillämpas endast i fråga om rapporteringsfrekvens för de ingående monetära finansinstitut. För räntestatistiken genomförs årligen ett representativt urval av större MFI. RUTS (utländska tillgångar och skulder) baseras på ett urval av utlandsägda MFI verksamma i Sverige med betydande positioner mot utlandet.

Urval genomförs per september varje år. Se även avsnitt A12 för vidare information.

2.2.2 Ramtäckning

Ramtäckningen är i det närmaste fullständig. En viss risk för undertäckning skulle kunna finnas för ny tillkomna institut och utländska filialer som inte startat sin verksamhet vid första rapporteringstillfället. Alternativt att det svenska moderbolaget inte meddelar SCB att nya filialer eller dotterbanker i utlandet startas.

2.2.3 Mätning

I princip all rapportering sker elektroniskt. För de institut som använder elektronisk inrapportering kontrollerar uppgiftslämnaren själv att uppgifterna i blanketten är konsistenta innan de skickas in till SCB. Konsistensfel av mindre betydelse kan dock förekomma.

2.2.4 Svarsbortfall

Vid första tillfället då statistiken skall levereras till kunder kan bortfallet vara 1-3 institut av totalt ca 270 stycken. Dessa inkommer vanligen inom någon månad. I de fall ett institut inte lämnar in MFI-rapporten i tid för leverans, imputeras ställningsvärdet från föregående månad eller kvartal. Detta är likvärdigt med att

inga ytterligare finansiella händelser skulle ha skett. För eventuella bortfall av övriga blanketter vidtas ingen bortfallsåtgärd. Sammanfattningsvis bedöms objektbortfallet som försumbart, då det är alltför litet för att påverka utfallet.

Det partiella bortfallet är okänt. En inskickad balansräkning går alltid ihop men det är ändå omöjligt att veta om uppdelningarna är korrekt gjorda. I enstaka fall kan misstänkas att ett stort värde lagts på ett fåtal poster, exempelvis posten Övrigt, i stället för att specificeras på olika finansobjekt.

2.2.5 Bearbetning

Konsistens- och tidsseriekontroller görs inom respektive blankett. I vissa fall görs även rimlighetskontroller samt avstämning mellan blanketter. Kontroller görs även på den statistik som levereras. Kontakt tas vid behov med uppgiftslämnaren. Uppenbara felaktigheter såsom att stora belopp placerats på fel rad i blanketten upptäcks i regel vid denna typ av granskning. Däremot kan felaktigheter beroende på exempelvis missförstånd från uppgiftslämnaren av vad som skall rapporteras på respektive post passera utan upptäckt.

Statistikleveranser till ECB och BIS kontrolleras även avseende tidsserier, konsistens och rimlighet av mottagarna och kommuniceras tillbaka till SCB.

2.2.6 Modellantaganden

Statistikens huvudblankett, MFI-blanketten, samlas in månadsvis med undantag för de minsta instituten som tillsammans har en balansomslutning som uppgår till högst 5 procent av de rapporteringsskyldiga institutens sammanlagda balansomslutning. Av dessa institut rapporterar 4,5 procent blanketten kvartalsvis och återstående 0,5 procent årsvis. För institut som rapporterar kvartalsvis imputeras ställningsvärdet från föregående kvartal, under mellanliggande månader. Det betyder att månaderna januari, februari, april, maj, juli, augusti, oktober och november behandlas som om inga ytterligare finansiella händelser skulle ha skett för kvartalsrapportörerna. Årsrapportörerna hanteras på motsvarande sätt, och månaderna januari t.o.m. november behandlas som att inga ytterligare finansiella händelser skulle ha skett för dessa institut. 5-procentgruppens andel av den totala balansomslutningen är dock så liten att denna skattning inte anses påtagligt ändra utfallet av undersökningen.

Fr.o.m. december 2001 sammanställs och levereras utlåning till motpartssektorn hushåll per ändamål. Denna variabel samlas dock inte in. Istället approximeras ändamålet utifrån med vilken säkerhet som lånet är taget i kombination med låntagarens sektortillhörighet.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Ingen redovisning görs.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Statistik produceras och levereras månads-, kvartals-, halvårs och årsvis. BIS Triennial Survey avseende derivat produceras vart tredje år.

3.2 Framställningstid

Balansräknings- och emissionsuppgifter samlas in månadsvis och ska vara SCB tillhanda senast nionde bankdagen efter referensperiodens slut. Uppgifter om räntor samlas in månadsvis och ska vara SCB tillhanda senast elfte bankdagen efter referensperiodens slut. Utländska tillgångar och skulder (RUTS) och Individuellt pensionssparande (RIPS) samlas in kvartalsvis och ska vara SCB tillhanda senast den sista i månaden efter referensperiodens slut.

Den halvårsvisa derivatstatistiken samlas in per juni och december, och den treårsvisa per juni. De ska vara SCB tillhanda omkring 45 dagar efter referensperiodens slut.

Framställningstiden på SCB är huvudsakligen mellan åtta och tio arbetsdagar. Ett mindre antal statistikleveranser har längre framställningstid, cirka 20 arbetsdagar.

Nedan följer leverans- och publiceringstidpunkter:

Den månadsvisa balansräknings- och emissionsstatistiken ska vara ECB tillhanda senast den 17:e bankdagen efter referensperiodens slut. Räntestatistiken ska vara ECB tillhanda senast den 21:a bankdagen efter referensperiodens slut. Övriga leveranser samt publicering på SCB:s hemsida sker den 19:e bankdagen efter referensperiodens slut. RIPS och RUTS publiceras på SCB:s hemsida den 19:e bankdagen i andra månaden efter kvartalsskifte.

Kvartalsuppgifter avseende balansräkningsstatistik ska vara ECB tillhanda senast den 28:e bankdagen efter referensperiodens slut.

Derivatstatistiken bör vara BIS tillhanda senast i mitten av mars respektive september och RUTS två månader efter kvartalsskifte.

SSI samlas in per december varje år och ska vara ECB tillhanda senast 31 mars.

3.3 Punktlighet

Leveranserna och publiceringen har följt tidsplanen. För information om leveranser, se avsnitt 5.1

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Innovationerna på kapitalmarknaden har under 80- och 90-talen varit frekventa. Ett tidsseriebrott för den viktiga variabeln ”Utlåning till svensk respektive

utländsk allmänhet” inträffade i januari 1992 då utlåningen började redovisas netto dvs. efter avdrag för reserveringar för befarade kreditförluster. Fr.o.m. december 2001 (RBFS 2001:2) ändrades redovisningen vid rapportering av utlåning till att avse utlåning före reserveringar för befarade kreditförluster. Summa tillgångar (balansomslutningen) redovisas emellertid exklusive dessa reserveringar avseende hela tidsserien.

Vid bankkrisen år 1992 skapade bankerna dotterbolag för hantering av dåliga lån och andra tillgångar s.k. Asset Management Companies (AMC). I samband med detta och senare har stora kreditstockar lyfts över från banker till finansbolag och omvänt vilket också orsakat tidsseriebrott.

En källa till osäkerhet vid studier av kreditutvecklingen i utländsk valuta över tiden är devalveringarna i början av 80-talet samt att kronan tillåts flyta fr.o.m. den 19 november 1992 .

Tidigare hade kreditaktiebolag och finansbolag olika lagstiftningar, men fr.o.m. den 1 januari 1994 infördes lagen om kreditmarknadsbolag, vilken omfattar bolag som tidigare var kreditaktiebolag eller finansbolag. Den 1 juli 1997 ersattes denna av lagen om finansieringsverksamhet, varvid även ekonomiska föreningar gavs möjlighet att bedriva finansieringsverksamhet. Benämningen kreditmarknadsbolag ersattes härmed med kreditmarknadsföretag.

1 januari 1996 trädde en ny lagstiftning (1995:1559) i kraft gällande årsredovisning för kreditinstitut och värdepappersbolag. Lagen innebar en fullständig översyn av rapporteringsunderlaget och första rapporttillfälle enligt den nya lagstiftningen avsåg den 31 januari 1996. Tidsserier för många variabler har kunnat upprätthållas men vissa serier har brutits.

En ny EU-anpassad standard över institutionella sektorer infördes i statistiken fr.o.m. år 1998. Detta kan försvåra jämförelser med uppgifter före år 1998.

Under 90-talet har ett antal sparbanker bytt organisationsform till aktiebolag och därför flyttats till gruppen bankaktiebolag vilket gett brott i tidsserien för berörda bankgrupper. Inga ändringar gjordes historiskt för enskilda institut vid fusioner och uppköp eller för grupper då institut byter gruppstillhörighet under år 2003.

Finansbolag blev klassade som monetära finansinstitut i december 2001. Monetära värdepappersbolag ingår i MFI-populationen fr.o.m. mars 2003. Dessa institutgrupper har dock kunnat inkluderas i äldre serier eftersom de rapporterat särskilda uppgifter även tidigare.

Uppgifter från monetära investeringsfonder har tidigare inte samlats in men ingår fr.o.m. publiceringen avseende april 2009 i balansräkningsstatistiken. De har tagits med fr.o.m. mars 2005 vilket innebär att balansräkningsstatistiken har reviderats från detta datum.

Förändringar i MFI-, MIR och Emissionsblanketter genomfördes med första rapportering per september 2010. Nya rapporteringskrav från Europeiska

centralbanken var ett av huvudskälen. Den ändrade insamlingen tillsammans med att många rapportörer sett över sina rapporteringssystem gör att visa serier får tidsseriebrott.

Definitionerna för typ av inlåning ändrades något i och med blankettförändringarna per september 2010. Tidigare innefattade med överenskommen löptid både konton med restriktiva uttagsvillkor och fasträntekonton. I den nya definitionen, som är en anpassning till ECB:s definitioner, rapporteras konton med restriktiva uttagsvillkor som inlåning med uppsägningstid medan fasträntekonton och andra konton med bindningstid rapporteras som inlåning med överenskommen löptid.

Fram till och med tredje kvartalet år 1992 mättes in- och utlåningsräntorna i bank på olika sätt. Inlåningsräntorna mättes då som ett genomsnitt under kvartalet. Från och med fjärde kvartalet år 1992 mäts både in- och utlåningsräntorna som ett vägt genomsnitt den sista dagen i perioden. I bostadsinstitutet genomfördes mätningen första gången i mars 1996. Före år 2000 omfattade mätningen samtliga bankaktiebolag inklusive utländska filialer i Sverige, men endast de större bankernas uppgifter publicerades. Från år 2000 gjordes mätningen kvartalsvis hos ett urval av större svenskägda banker samt för samtliga bostadsinstitut. Från och med september 2005 görs mätningen per den sista varje månad som överenskommen årlig ränta. Före september 2005 redovisades räntan som överenskommen ränta utan annualisering. Per september 2005 utökades populationen med ett urval kommun- och företagsfinansierande institut, samt finansbolag och svenska filialer till utlandsägda banker. Fr.o.m september 2010 redovisas emitterade värdepapper både efter instrumenttyp och efter ursprunglig löptid. Tidsserier har dragits tillbaka till år 2001. I tidigare publicering gjordes uppdelningen på typ av papper efter rapporteringen på löptid.

Emissioner rapporteras fr.o.m september 2010 i en sammanslagen blankett istället för tre separata. Bruttoemissioner av certifikat under perioden är ny uppgift vilket också publiceras med start i september 2010.

Fr.o.m. december 2003 klassas värdepapper efter ursprunglig löptid och inte som tidigare efter instrumenttyp.

RUTS har under början av 80-talet utökats med fördelning på alla länder samt större valutor. Den konsoliderade RUTS samlades in halvårsvis till år 1999 då den blev kvartalsrapport. Under år 2005 utökades den konsoliderade RUTS med fördelning på slutlig risk. RUTS-populationen utökades under år 2005 till att omfatta alla MFI med betydande positioner mot utlandet.

Per december 2004 utökades derivatstatistiken med Credit Default Swaps (CDS) med nedbrytningar på rating, löptid och underliggande instrument.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Olika blanketter rapporteras av olika institutpopulationer vilket gör en jämförelse mellan blanketterna svår. T.ex. går det inte att på totalnivå jämföra inlåning på konto i RIPS med samma post i MFI-rapporten eftersom RIPS rapporteras av

institut med särskilt tillstånd att bedriva pensionsparrörelse. RUTS som rapporteras endast av de MFI som har betydande positioner mot utlandet blir inte riktigt jämförbar med MFI-rapporten på totalnivå.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Denna statistik innehåller inte bokslutsdispositioner. Den är därför inte fullt jämförbar med annan statistik som bygger på bokslut, t.ex. finansiella företag, årsbokslut (FM0402). Vissa särbestämmelser kan också göra att statistik och redovisning inte helt överensstämmer.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken publiceras i publikationen Riksbankens finansmarknadsstatistik som går att finna på SCB:s hemsida, www.scb.se under Hitta statistik/Statistik efter ämne/Finansmarknad (direkt: www.scb.se/fm5001).

Delar av statistiken publiceras också i SSD. Produkten FM0401 (Banker och kreditmarknadsföretag, tillgångar och skulder) publiceras på SCB:s hemsida, www.scb.se.

Däruöver skickas statistikleveranser till:

– Europeiska Centralbanken (ECB), www.ecb.int. Materialet levereras i filformatet GESMES.

– Bank for International Settlements (BIS) som underlag till bl.a. publikationen The Quarterly Review. Publikationen går att finna på BIS hemsida, www.bis.org. Materialet skickas i filformatet GESMES.

– Internationella valutafonden (IMF) som underlag till publikationen International Financial Statistics. Publikationen går att finna på IMF:s hemsida, www.imf.org. Materialet levereras i Excelformat via e-post.

– Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Leveranser sker via e-post i Excelformat och siffrorna går att finna på OECD:s hemsida, www.oecd.org.

– Sveriges riksbank, som publicerar s.k. SDDS-statistik (Special Data Dissemination Standard). Leveransen sker via e-post och statistiken publiceras på Sveriges riksbanks hemsida, www.riksbank.se.

5.2 Presentation

Statistiken redovisas i form av text, tabeller och diagram.

5.3 Dokumentation

FMR-statistikens fullständiga variabeluppsättning bland mycket annat finns dokumenterad enligt SCB:s dokumentationssystem SCBDOK. Dokumentationen finns tillgänglig på SCB:s hemsida, www.scb.se. Mer detaljerad information samt uppgifter om statistiken i form av regelverk, population och blanketter finns på Finansmarknadsstatistikens hemsida, www.fmrwebb.scb.se.

5.4 Tillgång till primärmaterial

För de uppgifter som SCB samlar in för finansmarknadsstatistiken gäller absolut sekretess enligt 24 kap. 8§ sekretesslagen (2009:400). Det innebär att SCB inte får lämna ut statistikuppgifter från enskilda företag. Sekretessen iakttas mot enskilda personer, företag och andra statliga myndigheter. Sekretesslagen inskränker alltså allmänhetens rätt att ta del av denna typ av allmänna handlingar som normalt gäller för myndigheter enligt Tryckfrihetsförordningen.

Sveriges statistiska databaser (SSD) innehåller dock viss primärstatistik som presenteras efter skriftlig överenskommelse med uppgiftslämnarna.

5.5 Upplýsningstjänster

Aktuella kontaktuppgifter finns på finansmarknadsstatistikens hemsida www.fmrwebb.scb.se, under Kontakta oss.